

ბიზნეს-მენეჯერი
თბილისი 18
1922 წ.

[illegible]

რომელიც საშეღებლად მისცემს მას გან-
ხორციელოს ეს რეფორმა. ეს არ არის
იოლი ამოცანა ავსტრიის მთავრობისა-
თვის, მაგრამ შეიძლება იმდენი ვიკო-
ნით, რომ 2 წლის განმავლობაში აღ-
ნიშნული რეფორმები დაუბრუნდნენ ავ-
სტრიის ბიუჯეტს წონასწორობას.
პროექტის დამტკიცებით გამოვიდნენ
წარმომადგენლები საფრანგეთის, იტა-
ლიის, ჩეხი სლოვაკიის, იპონიის, ბელ-
გიის და ისპანიის.

მოუხმავლობა გერმანიაში. ამ
წელს პურის მოსავალი გერმანიაში
მეტად ნაკლებია. ამ გარემოებას
ხელი შეუწყო ერთი მხრით არა
ხელსაყრელი ტარობა და მეორეს
მხრით სათესი მიწების შემცირ-
ებამ, ასე, მაგ. დაახლოებით 1
ნახ. მილიონ დათესილ გექტარამდე
1918 წ. მისცა 4 მილიონ ტონზედ
მეტად ხორბალი, ამ წელს 300,000
გექტარზედ დათესილმა მიწებებმა
მისცა მხოლოდ 250,000 ტონი ხო-
რბალი მოსავალი ქერისა და შერი-
ასი საგრძნობლად შემცირდა.

ინგლისის მოავრობის გეგმები.
„დელი ტელეგრაფი“, რომელიც
ახლო სდგას საგარეო სამინისტრო-
სთან, თავის მოწინავეში, რომელიც
ეგება რუსეთის მოწვევის საკითხს,
სწერს შემდეგს: „აუცილებლად რუ-
სეთი, უკრაინა და საქართველო
ძლიერ დაინტერესებულნი არიან
სრუტეების კონტროლში და მათი
თანხმობა საკითხის ამა თუ იმ გა-
დაწყვეტაზედ წარმოადგენს აუცი-
ლებელ პირობას გადაწყვეტილების
სიმტკიცისათვის. მაგრამ რუსეთის
მთავრობამ განაცხადა თავისი სურ-
ვილი გადაეცეს შავი ზღვა რუ-
სეთ-ოსმალეთის ზღვად, რაც, ცხა-
დია, ვერ შეუწყობს ხელს კონფე-
რენციის მშვიდობიან მიზნებს. მო-
სკოვის უკანასკნელი ოფიციალური
ცნობებში აღნიშნულია, რომ ანგო-
რას შეუძლია იმედი იქონიოს რუ-
სეთის დიპლომატიური და სამხედრო
დახმარებაზედ. ყოველივე ეს ძველად
თუ კარგს რამეს გვიქადის“.

დიპლომატიური კორესპონდენ-
ტი „დელი ტელეგრაფის“ (ლ. ჯო-
რჯის ორგანო) აღნიშნავს, რომ
მთელი შემდეგი ვითარება ამბებისა
დაბრუნებულია მუდანიის თათბი-
რის შედეგებისადა. „მანჩესტერ
გარდიენის“ კორესპონდენტი (ლიბე-
რალური) შემდეგ ფორმულიროვ-
კას უკეთებს ბრიტანეთის მთავრო-
ბის „მეგობრულად რუსეთის მოწვე-
ვის საკითხში: „როდესაც დადგება

მომენტი სრუტეებზედ ხალხთა ლი-
ვის კონტროლის გეგმების დასამუ-
შავებლად, მაშინ ბრიტანეთის მთა-
ვრობა გამოსთქვამს აზრს რუსე-
თის, უკრაინის, საქართველოსა და
ბოლშევიკების მოწვევის შესახებ ამ
მუშაობაში მონაწილეობისათვის, მა-
გრამ სამშვიდობო კონფერენცი-
აზედ მათ აღდგომა არა აქვთ“.

შემახსოვრებლად გაერთიანება
და კომუნიზმის ზრდა. 130 წევრი პრო-
ლეტარულ ახალგაზრდათა სოციალის-
ტური კავშირისა გერმანიაში ახალგაზრდათა
კომუნისტური კავშირის შეფუთვით. ამით
შეინიშნული ახალგაზრდათა სოციალის-
ტური კავშირის მეთაურები 8 ოქტომბ-
რისათვის იწვევენ კომიტეტს, რათა მო-
ახლოდნენ გაერთიანება და მოუკიდებდნენ
და სოციალ-დემოკრატი. ახალგაზრდათა
ორგანიზაციებისა. აშერსლენდის და-
მოუკიდებელთა ორგანიზაცია 45 ხმით
წინააღმდეგ 41-ის, წინააღმდეგ წავიდა
მეშვიდველთა სოციალისტებთან გაერ-
თიანებისა. ბადენის ორგანიზაცია სანდ-
გაუდნიშ შეუერთდა კომუნისტურ პარ-
ტიას.

ფრანგული ოფიციალური რუსეთის
შესახებ. ფრანგული ოფიციალური „ტა-
ნის“ უკანასკნელ ნომერში მოთავსებუ-
ლია მთელი რიგი ანარი რუსეთის მნი-
შვნელოვანი კრიტიკებისა რუსეთიდან.
უკანასკნელ წერილში „მოსკოვის დოქ-
ტრინა“, ავტორი სხვათა შორის ამბობს:
„რუსეთში ყველაზე უფრო საკარგელი
არის არა რევოლუციის ევოლუცია, არა სი-
ლამების გაქრობა, არამედ მუშაობა ად-
საღვრად, რომელიც მოსკოვში განსა-
კუთრებული საზღვრები მიიღო. უკანა-
სკნელ თვეებში რ. ს. ფ. ს. რ. სატხტო
ქალაქი შესაჩინველ გამოიცვალა; მა-
გრამ ხანში გაქრულა ის, რასაც მთე-
ლი წლები სწავლობდა. (ცხოვრება მოს-
კოვში როგორც ყოველ, ისე სცემს.
გერმანიის მომხრეები ემჩივნენ ყველა მოს-
კოველებს. უნდა ვაფიქროთ, რომ მოს-
კოვის მაგალითს მიზამდს მთელი რუ-
სეთი“.

ფაშისტები ემზადებიან ძალა-
უფლების ხელში ჩაიგდებლად. იტალიის
პოლიტიკური მდგომარეობა ისევ გა-
მწვავდა. ფაშისტების ლიდერმა მუსო-
ლინიმ ულტრა-მარცხენად მოათხოვა მთა-
ვრობისაგან პალატის დათხოვა და ახა-
ლი არჩევნების დანიშნა ნოემბერში.
წინააღმდეგ შემთხვევაში ის ამას თვით
იზამს. მუსოლინიმ მოიწია განცხადება,
რომ ახლა იტალიაში ორი მთავრობაა:
ერთი—ოფიციალური, მეორე—ფაშის-
ტების. „ერთი მთავარი უნდა წავიდეს“—
—ფაშისტმა მან, იტალიის საზოგადო-
ებრივ აზრს ძალზე აჩქარა ფაშისტების
პარტიის მიერ ძალა-უფლების ხელში
ჩაგდების შესაძლებლობა და უკვე არის
ხმები ფაშისტ კაბინეტის წასვლის შე-
სახებ.

არტურ ლეისტი

მისი 40 წლის მოღვაწეობის გამო საქართველოში.

სრ.—დ. საქ. ხელოვნათა კავშირის
მთავარი კომიტეტი მართავს კერას
ოქტომბრის 22-ს სახელმწიფო კონსერ-
ვატორიის დარბაზში იუბილეს არტურ
ლეისტის პატივსაცემად, რომელსაც დი-
დი ზოგადი და მრავალი მოწვევის ქართვე-
ლი გრის წინაშე. არტურ ლეისტი 40
წლის განმავლობაში ემსახურებოდა ქარ-
თველ ექს თავისი კალამით და ხელს
უწყებდა დიდი გერმანიისა და სატა-
რა საქართველოს კულტურულ დახლო-
ვების საქმეს. ლეისტი პირველი გერმა-
ნელი იყო, რომელმაც ყურადღება მია-
ქცია ჩვენი ხალხის ცხოვრებას, გაიკო-
ნისი კულტურა, ისტორია, ლიტერატურა.
„შეიწავლა ჩვენი ენა და ეგუიპის
საზოგადოებას აწვდიდა ნიმუშებს ჩვენი
ცხოვრებიდან. 40 წლის განმავლობაში
იგი დაუშვავად ხარჯავდა თავის
გნერგიას და ემსახურებოდა ქართველი
გრის სახელს.

ვალერიან გუნი „ლემისის“ (№ 7)
ფურცლებზედ ეგება ქართველ ხალხს
ამ ძვირფას მეგობრის მოღვაწეობას,
მოგვყავს ეს წერილი მცირეოდენი შე-
მოკლებით.

არტურ ლეისტი დაიბადა ბერლინში
1852 წელს. მას პატარაობიდანვე გა-
მოიჩინა მწერლობის უნარი. 1877 წელს
არტური გაემგზავრა კორესპონდენტად
ვარშავაში გერმანული სამი დიდი გაზე-
თის მონაწილეობით. იგი გახდებოდა
საშუალებით აცნობდა გერმანელებს პო-
ლონეთის ცხოვრებასა და მის ლიტერატურ-
ულს.

1881 წელს არ. ლეისტი გაეცნობა
და დაუახლოვდა ცნობილ გერმანულ
მგონანს ბოდენშტედტს, რომელმაც არ-
ტური ძლიერ დაინტერესა აღმოსავ-
ლეთით და მისი მწერლობით, ლეისტს

იმ დღიდან აღმგზავდა დაუპრობოლი
ენი და სურვილი აღმოსავლეთის შე-
წავლისა და უწინარეს ყოვლისა იგი
დაინტერესდებოდა საქართველოში, იგი
დაუფიქრებლად გამოიწერს ტიფლისიდან
ყველა მიხთვის საქარო წიგნებს და
შეუდგება ქართული ენის შესწავლას.
საქართველოს ისტორიის, კულტურის-
სა და მწერლობის შესწავლას არტური
მონაწილეობს წელიწადზე მეტს და ამ
იშვითი მეცადინეობისა და შრომის
ნაყოფად არტურ ლეისტის კალამით
1882 წელს გამოდის მისი პირველი შე-
სანიშნავი წერილი „დავიწყებული მწერ-
ლობა“, რომელიც დაიბეჭდა ლეიპციგ-
ში გერმანულ „Magazin für die Litera-
tur des In- und Auslandes“ (გერმა-
ნული და უცხოეთის სალიტერატურო
კრებულში) ამ კრებულს მაშინ დიდ სა-
ხელი და მრავალრიცხოვანი მკითხველი
ჰყავდა როგორც გერმანეთში, აგრეთვე
საზღვარ-გარეთში. ლეისტის პირველი
წერილი „დავიწყებული მწერლობა“
მაშინათვე გადმოთარგმნა ქართულად
და რუსულ ენაზე.
მას შემდეგ არ გასულა დიდი ხანი
და არტურ ლეისტი მოიწვია საქართვე-
ლოში ჩვენმა დიდმა მეგობარმა და მწე-
რებმა ილია ვერეჟაძემ, მეგრამ გა-
მოიბრუნა ხელი ვერეჟაძე ამ წიგნებ-
დას და მხოლოდ 1884 წ. როცა არ.
ლეისტს უკვე რამდენიმე წერილები
ჰქონდა მოთავსებული გერმანულ ეურ-
ნალ-გაზეთებში საქართველოში, მან მოა-
ხერხა ტიფლისში ჩამოსვლა, სადაც
ერთი თვე დაჰყო სიყვარულისა და პა-
ტივისცემის ბურუსში გახვეული. სხვათა
შორის იგი ორი კვირა ილიასთან იყო
საგუბროში.

არტურ ლეისტმა თავისი მოგზაურობა
საქართველოში აღწერა ფრანგ სანიტე-

რესო წიგნი „Georgia“ (საქართველო),
რომელიც გამოდიოდა გერმანულ ენაზე
1886 წ. ლეიპციგში დიდი წელს პოლო-
ნურ ენაზე ვარშავაში. არტურ ლეისტი
ხელმოწერდა ჩამოვიდა საქართველოში
1885 წ. დ. ამ ხნიდან იგი უფრო გულმო-
დგინდა უფრო სერიოზულად და პრაქ-
ტიკულად შეუდგა საქართველოს წარ-
სულისა და აწმყო შესწავლას და აღწე-
რას. 1886 წელს არტ. ლეისტმა გამოს-
ცა პირველი თავისი თარგმანები ქარ-
თველ პოეტებისა. ამ წიგნმა პირველად
გაციო გერმანულად საქართველოს სუ-
ლიერ სახეს, მის ცხოვრების მაჯისცემას
და რასაკვირველია რომ გერმან დაიხა-
დაინტერესდა ჯერ მისგან უცნობი ქვე-
ყნით და ხალხით. რა თქმა უნდა არტუ-
რი არ შეჩერდა მარტო ქართველ პოე-
ტების გაცნობაზე, იგი დრო-გამოშვებით
ბეჭდებდა მრავალ წერილებს ქართვე-
ლებზე, მათ ავტორზე და მწერლობაზე
გერმანულ ეურნალ-გაზეთებში, საიდა-
ნაც ეს წერილები ითარგმნებოდა სხვა
ენებზე.

1886 წლის დასაწყისში არტ. ლეისტი
ილია კავთაძისა და ივანე მაჩაბლის
დახმარებით შეუდგა საქართველოს ბუ-
ბერაზას გერმანი მგონის შოთა რუსთა-
ველის „გაგზის ცუკასის“ თარგმნას
ლეისტს და ეს დიდი შრომა ლეისტმა
დაამთავრა 1889 წ. „გაგზის ცუკასის“
პირველი თარგმანი ლეისტს გერმანიაში
პირველი იყო და იგი ცალკე წიგნად
გამოვიდა ქ. დრეზდენში 1890 წ. 1888
წ. ლეისტმა დასწერა ქართველების
ცხოვრებიდან ორი მოთხრობა, რომელ-
ნიც დაბეჭდილი არიან გერმანულ ეურ-
ნალში.

ევერ არ არის, რომ ლეისტის ნაწე-
რებში დიდ ინტერესს და ცნობისმოყუ-
რეობას იწვევდნენ გერმანის ინტელაგენ-
ტურ წრეებში და იმ ხანებში მისმა წე-
რილებმა დიდი სამსახური გაუწია ქარ-
თველ კულტურას გერმანიაში. იმევე ხა-
ნულ გზითიდა დიდი და მოზარდი
გამოცემა წიგნები—„საერთო ლიტერა-
ტურის ისტორია“ და ამ შესანიშნავ
გამოცემაში საქართველოს უკვე დათმო-
ბილი ჰქონდა დიდი ზღვარი. ოთხმოცდა-
ათიან წიგნში გამოთვლ მთავარგანტურის
დაიდ წიგნში ქართული ლიტერატურის
შესახებ მშვენიერი და ვრცელი ცნობაა
მოთავსებული ათს გერმანულ მეტ.

1889 წელს არტური დროებით დას-
ტყვევდა საქართველოს და გაემგზავრა
ავსტრიისა და იტალიაში, მაგრამ სა-
ქართველოში მინიქ არ აიწყდება და
დრო-გამოშვებით მოთვებს სხვა და სხვა
წერილებს იქაურ ეურნალ-გაზეთებში.

აქვე უნდა აღვნიშნოთ, რომ არტურ
ლეისტს ჩვენში ყოფნის დროს არ იგი-
წყვეს სომხები და მის კულტურას; მის
მეგობრ არა აქვს დაუფრთხილ ჩვენს მეზო-
ბელ ხალხზე, რადგან მას შემთხვევა
ჰქონდა ტიფლისშივე გაეცნო სომხების
ისტორია-კულტურა და მწერლობა.

1892 წ. ლეიტა კვლავ დაბრუნდა
საქართველოში, იგი ტიფლისში ჩამო-
ვიდის ტიფლისში და მხნედ განაგრძობს
თავის კულტურულ მუშაობას. ამ დროი-
დან იგი უფრო მეტს სწერს სომხებ-
ტურად საქართველოში გერმანულ
პრესაში. მან უფრო შეავსო და შეას-
წორო თავისი თარგმანი ქართველ პოე-
ტებისა, რომელიც 1900 წელს ხელმო-
წერა გამოსცა ლეიპციგში. ამ გამოცემა
როგორც მოსალოდნელი იყო, დიდი
ყურადღება დაიმსახურა. ქართველ პოე-
ტების ნაწარმოებს ყველგან მიჰქცეს
ყურადღება და არა მარტო გერმანიაში,
არამედ საფრანგეთში, ინგლისში, ავსტ-
რო-ჰუნგარეთში, იტალიაში, ჩუხო-სლოვა-
კიაში და რუმინეთში. ყველას აინტე-
რესებდა ზორიერი კოლხეთი და მისი
პოეზია.

1896 წ. შეუდგარდის დიდ ეურნალ-
ში დაიბეჭდა არტურ ლეისტის მოთხ-
რობა „ნინა ვარაზიძე“, რომელიც
დასტურებულია ქართველობის ზე-ჩე-
ვლობა და ყოფა-ცხოვრება მეცხრამეტი
საუკუნის დამდეგში. ეს მოთხრობა ქარ-
თველად სთარგმნა ივ. მაჩაბელმა. იგი
დაბეჭდილია ეურ. „მოამბეში“. მიუხე-
დავად არტ. ლეისტის სხვა და სხვა გე-
რმ. წერილებისა, რომელიც სხვა და სხვა
ეურნალ-გაზეთებში იბეჭდებოდა, იგი
დიდს მხნეობით და დაბრუნებით ამ-
ზადებდა ქართველობაზე დიდს და სა-
ფუძვლიან ნაშრომს, რომელიც უნდა
ჰქონებოდა ისტორიული და აღმშრე-
ლობითი მნიშვნელობა მკითხველებისა-
თვის და მართლაც 1909 წელს არტ.
ლეისტმა გამოუშვა ლეიპციგში თავისი
შესანიშნავი დიდი წიგნი „ქართველი
ხალხი“ რომელშიც ავტორი ეხატუ-
რად ულის მკითხველების წინაშე უძე-
რეზის სურათს საქართველოს წარსული-
სა და აწმყო ცხოვრებისა. ეს წიგნი
ყველგან გატყვევებულია, მოიპოვებ
ყველა მოზარდი ბიბლიოთეკებში არა-
თუ მარტო გერმანულ ენაზე მოლაპარა-

კმ ქვეყნებში, არამედ სხვა ქვეყნებსა და
ხალხშიც, როდესაც ტიფლისის ესტუმრა
ცნობილი ეურნალის პარიზის გახვითი
„ტანის“ კორესპონდენტი ენტონიონი,
მას სახელმძღვანელო ჰქონდა ფრან-
გულ ენაზე ლეისტის შემოდ სხენე-
ლი წიგნი. იმევე 1904 წელს არტ.
ლეისტმა გამოაქვეყნა თავის მეორე დი-
დი ნაშრომი „მეზავრის დიდიუა“, რომ-
ელიწაზეც ბევრი რამ არის ნათქვამი სა-
ქართველოს ცხოვრებაზე, მოღვაწეებზე,
ხელოვნებაზე და სხვა.

1907—14 წლებში არტური ლეარ-
სამ ბოცეძის ეურნალ „განათლებაში“
ბეჭდებდა თავის მოგონებებს ილია კავ-
თაძეზე. საზოგადოდ არტ. ლეისტი
ყველა ჩვენ გამოცემებში დებულბდა
მონაწილეობას და ყველა საქარბორო-
ტო საკითხი ჩვენი ქვეყნის მას იმევე
მწვეფედ აინტერესებდა, როგორც ყო-
ველს ჩვენებურს მამულიშვილს. ეს უკა-
ნასუნელი ხანები არტურმა მოაწდომა
თავის საყვარელ საქმეს: მოიყვანა ერთ-
გვარ სისტემაზე; გადახიზჯა, შეასწორა
და შეავსო თავის ნაშრომ-ნაწერები,
რომელთა გამოცემა ნაიასრი აქვს ბერ-
ლის საზენიერო საზოგადოებას. მო-
გაყვას წიგნის სია: 1) „ქართველი
მოუგები“ მესამე გამოცემა, 2) ქართვე-
ლი ხალხი“ მეორე გამოცემა, 3) „მეზა-
ვრის დიდიუა“ მეორე გამოცემა, 4)
„აღმოსავლეთის ხალხი და ნივთები“.
არტ. ლეისტს, როგორც შემოდ გეგმონ-

და ნახსენები, სომხების ყურად-ცხოვრე-
ბაც აქვს შესწავლილი, რა-აც მოწმობს
მისი შემდეგი წიგნები: „სომხების პოე-
ტიკა“ (1906 წ.) და „სომხების ლიტერატურა“
„სომხის ხალხი“. სომხეთის შესწავ-
ლაში არტ. ლეისტს დიდი დახმარება
გაუწია ცნობილმა ანგარ იონსიანმა,
ოლანეს თუშინიანმა და სხვებმაც.

საზოგადოდ უნდა ითქვას, რომ არ-
ტურ ლეისტმა დაუფრთხილ დეაწლი გა-
სწია ჩვენი ქვეყნისა და ხალხის გასაც-
ნოლად გერმანია და განსაუკუთრებით
გერმანულ ხალხის წინაშე თუ გერმანე-
თი ყოველთვის მეგობრულის სიმატებით
ეპარობოდა ქართველობას, ეს უმთავრე-
სად მიეწერება არტურ ლეისტის კულტუ-
რულ პიროვნებას.

ეგრძო ცხოვრებაში არტურ ლეისტს
მეტად ტკბილი, მზიარული და საყვარე-
ლი გაცია. მას ცოლად დაჰყავს აქაური
ჩვენიბური გერმანული ქალი მარია ბაი-
ტლინგერი. არტური მეტად თავდაბალი
კაცია, არ ჟუჟავს თავის გამოჩენა, იგი
მიუხედავად თავის 70 წლისა დღესაც
ახალგაზრდად გვჩვენებთ.

არტურ ლეისტი ნამდვილი ქვემოტი
მეგობრისა ქართველობისა, რიც მან
დაამტკიცა თავის 40 წლის გულწრფე-
ლი და ჟანგარო მოღვაწეობით ჩვე-
ნის ქვეყნისა და ერის საქეთალ-
დლოდ.

გაგერაან გუნი

ახლო აღმოსავლეთი

კონსტანტინოპოლში.

მანოვერი. 17 ოქტ. რეიტერის სა-
გენტოს ცნობით, კონსტანტინოპოლში
ჩავიდა ლონდონიდან მნიშვნელოვანი
დიპლომატიური დელეგაციით გენერალ
ანტონისი.

ნეიტრალური ზონის დაცლა.

მანოვერი 17 ოქტ. კონსტანტინოპო-
ლიდან მიღებულ ცნობების თანახმად,
ოსმალეთმა დასცალეს ნეიტრალური
ზონა იზმიდან და ჩანაკთან.

გეგმატა და საზღვარი კონფერენცია.
მანოვერი. 17 ოქტ. გზ. „ტაიმი“
იტყობს ნება, რომ ეგვიპტის მთავრობა
ოფიციალურად მოითხოვს დაწვებას
ახლო აღმოსავლეთის სამშვიდობო კონ-
ფერენციასზე.

ბერძნების ევაკუაცია.

მანოვერი. 17 ოქტ. ბერძნებმა დი-
წყვეს აღრიცხოვლის ევაკუაცია. ევა-
კუაციის საერთო გეგმის განხორციელე-
ბის დროს მრავალი გაუთვალისწინებელი
დაბრკოლებანი ეტოვება მათ წინ.

ფრანკლან ბუთონის განცხადება.

მანოვერი 17 ოქტ. რაშმახი დილით
პარიზში დაბრუნებული ფრანკლანი ბუ-
თონი მიიღო პუნკარემ. ფრანკლანი ბუ-
თონმა განუცხადა ეურნალისტებს, რომ
ოსმალეთის შეტევის შეჩერება მოხდა
ქველ ფაშას გონიერული მოქმედების
მეოხებით, რომელსაც სურდა დაეხმარა
ბია გერმანიისათვის მშვიდობიანობის სუ-
რდელი და აღიარა ის დამთმბანი, რომ-
ელიც ოსმალეთმა მიიღეს საფრანგეთის
ჩარევის მეოხებით. ფრანკლანი ბუთონი
ამტკიცებს, რომ ყველა ძალდატანებითი
ზომების, რომელიც მიმართული იყო
ოსმალეთის წინააღმდეგ შეჩერებისა, გა-
მთავრდა დროებითი ზავის ჩამოგდების
გაქონებამ.

მონტენეგრო მუდანია შეთანხმების
შესახებ.

ბარდო. 17 ოქტ. ინგოეთის საქმეთა
ყოფალმა ვიცე-სერეტარმა მოათავსა

კ რ ე მ ი

ბრძოლა ლოთობასთან.

მოსკოვა 17 ოქტ. კუტკის გუბერ-
ნიაში გიძლიერდა ბრძოლა ლოთობის
წინააღმდეგ. ხდება განჩიგება. სპირტი
ვაქობის გამო ოთხი რესტორანი დაი-
ხურა. დატყუდებულია 13 არაყის მო-
ხერა. ლოთებს იტერენ და მათ სხე-
ლებს აქვეყნებენ გაზეთებში.

გადასახადება უკრაინაში.

მოსკოვი 17 ოქტ. უკრაინის საგადა-
სახადო აპარატი სუსტად მუშაობს. ხარ-
კოვში ეწყობა საგადასახადო მუშაობები
ენტრალური კუტრები. სასამართლო
ორგანოებს ევლენათ ბრძოლა საგადა-
სახადო კანონმდებლობის დრდევთა
წინააღმდეგ, რადგანაც ამ უკანასკნელ
დროში სოფლებში ბაზრობის ორგანი-
ზაცია ხშირი მოვლენაა და თანაც შე-
ნა მრეწველობა ვითარდება საგად სახა-
დო მუშაობაც სოფლებში იზრდება.

მარკოვის საზოგადო მერენიობას გა-
მოყვანა.

მოსკოვი 17 ოქტ. სარკოვის სამეურ-
ნო სასოფლო მეურნეობის გამოყენის
ექსპონატები მოწმობენ უკრაინაში საბ-
კოთა ხელისუფლების დიად დეაწლს.
ზოგიერთ საბჭოთა მეურნეობაში შერ-

ჩეულ კართოფლის მოსავალი უჭირს
1,000 ფ. დეცემბრიდან.

ცხრილი ამოწმება საბჭოთა მეურნე-
ობათა ზრდას.

დახმარება მუშათა კლუბს.

მოსკოვი 17 ოქტ. ნიეტაროლის სა-
გუბერნიო კავშირმა მუშათა კლუბს გა-
დაცა ხუთი მილიარდი მანეთი.

ბრძოლა მექათამეობასთან.

მოსკოვი 17 ოქტ. ნიეტაროლის რე-
ვოლუციური ტრიბუნალმა გააჩნა
ვოლგაზე გემების აღმშენებელთა მარ-
თველობის აღმინისტრატორთა და მო-
სახეობათა საქმე, რომელთაც ედებო-
დათ ბრალი მექათამეობაში. აღმოჩნდა,
რომ სხვა და სხვა ხასიათის დანაშაუ-
ლობა აქვთ ჩადენილი სპეციალისტებს,
მოიჯარადრეს და მოსამსახურეთა ზო-
გიერთ ჯგუფს, რომელნიც იღებდნენ
დიდ ქართებს და უპყდნენ აღმინ-
სტრატორს.

ბრძანების ქარხნებში.

მოსკოვი 17 ოქტ. ბრიანსკის ქარხნებ-
ში მუშები უზრუნველყოფილია პურით
ერთი წლის განმავლობაში. საზამთრო
სეზონისათვის მზადდება ტანთაცმელი,



წითელ არმიელს სახლი.

მათკოფი 17 ოქტ. ჟსტ-სი-ილ-სკის
ყოფილ მინისტრის გელსინაში დიდი
ხეივანი გაიხსნა წითელ არმიელის სა-
ხლი. სახლი მოეწყო კლუბი.

რუსეთის კომპარტის ცენტრალური
კომიტეტის ცენტრალური.

მათკოფი. ოქტ. 17 (დასაწყისი არ
აქვს მიღებული). მთელი ქვეყნის პო-
ლიტიკური განვითარება (გამოცემა-
ბელები) წინაშე დგას მთელი იმპერია და
ქვეყნის რესპუბლიკა კავშირის წარ-
მოადგენდა ჩაგრულ ერებისათვის. საბ-
კითა რესპუბლიკამ მთელ მსოფლიოში
პირველმა განათვისწავლა ეს ერები და
საფუძველი ჩაუყარა კოლონიალურ ერე-
ბის განთავისუფლებას კავშირის ჟღ-
ლისაგან. მუშა კომისარმა დაამარცხა
ბურჟუაზია სამხედრო ფართზე—მუშა
დირექტორი გაიძარჯვებენ სამეურნეო
ფართზე. 5 წელიწადია რაც არსებობს
საბჭოთა რესპუბლიკა, 5 წელიწადია
რაც არსებობს მუშების და გლეხების
ქმარი კავშირი. გაუმარჯოს კალაქის
სოფლის მშრომელთა ერთიან
ფართზე, გაუმარჯოს რუსეთის კომისარ-
ტურ პარტიას—მსოფლიოში პირველი
პროლეტარულ რევოლუციის წინამ-
ძღვლის. მშრომელნი და გლეხები, მუ-

შეთან კავშირში მოგვით თქვენ მიწა,
მუშებთან კავშირი დაგეგმარებით თქვენ
მეურნეობის განმტკიცების და გლეხ-
თაგანის საქმეში. მუშა-კლასი დაგეგ-
მის, მიმდინარე დაგეგმვისათვის ბრძო-
ლათ ჩვენ შევინარჩუნებთ ოქტომბრის
მონაპოვებს, მენშევიკთა და გლეხები
ენმარეობის ბურჟუაზიის კავშირის ბა-
ტონობის აღსადგენად, განდევნეთ შორს
ეს კავშირის მსახურები. ამით თქვენ
დაიჩქარებთ პროლეტარიატის საბოლოო
გამარჯვებას.

სრ. რუს. კომპ. ცენტ. კომიტ. მდივანი
მოლოტოვი.

რუსეთ-ავსტრიის სინდიკატი.

მათკოფი ოქტ. 17. ვინაში შესდგა
ავსტრია-რუსეთის სინდიკატი ჩრდილო-
დასავლეთ ოსტრიის ფაბრიკების აღსად-
გენათ და სასოფლო მეურნეობის ინტენ-
სიფიკაციისათვის ხელის შესაწყობად.

ვარანგელის მიმდევრება.

მათკოფი ოქტ. 17. გარეშე საქმეთა
სახ. კომისარს და ნანსკის შორის
მომდინარე შეთანხმების გამო, ვარანგელის
მიმდევრთა რევოლუციის შესახებ, ნო-
ვოროსისკში დაიწყო მზადება პირველი
პარტიის მისაღებად. სამშობლოში ბრუნ-
დება 20,000 ვარანგელელი თავიან-
თი ოჯახებითურთ.

ბაშის რაიონი რამოდენიმე თემს
შეიცავს. თემში არ სწარმოებდა პა-
რტიული მუშაობა, რადგან არ იყო
აბაშაში ორგანიზაცია. აბაშის პარ-
ტიკოს უნდა გაეწია მთელი რაიონ-
ისათვის ხელმძღვანელობა.

ამ სამუშაოში მოგვინას პარტიული
ცხოვრებაში ბოლო მოეღო. ოთხ.
შაბათს, ოქტ. 11—12 გაიმართა
მოწინავე ამანაგების კრება, საორ-
განიზაციო ხასიათის ვრცელი მოხ-
სენება გააკეთა ამხ. გ. მუმიშვილმა
შემდეგ გაიმართა ახრთა გაცვლა-
გამოცვლა. გამოიკვეთა, რომ აბაშა-
ში პარტიული მუშაობა მიჩვეულ-
ლი იყო არა იმ მიზეზით, რომ ამ
ბანაგებში არ იყო სურვილი მუშაო-
ბისა, არამედ იმით, რომ აბაშას
ჯეროვან ყურადღებას არ აქცევდა
არც ცენტრალური კომიტეტი და
არც სენაკის კომიტეტი. საზოგადოდ.

პარტიული მუშაობისათვის ნიადაგი
საკმაოდ მომზადებულია, ამიტომ
შესაძლებელია და საქიროც პარ-
ტიული ორგანიზაციების დაარსება
ნავსაკოვოს თემში, სოჯანში, ონ-
ტოფოში, ბანაშში, ნოაღალეში და
ნოსირში.

აღნიშნულ ადგილებში უკვე არიან
სათანადო მომზადებული და ენე-
რგიით აღჭურვილი პარტიული ამ-
ბანაგები, პარტიკოში არჩეული ოქნენ შემ-
დეგ ამანაგები: 1) ჩიკოვანი ჯაბა,
2) ლატარია ელიშაი; 3) ჩაჩავა
ნიკოლოზ (ნავსაკოვოს თემიდან)
და 4) ლატარია სოფიო.
ორგანიზაციის ჯერ არ აქვს სა-
კუთარი ბეჭედი. პარტიკოსს წევრე-
ბი მანდატებს დროებით მიიღებენ
სენაკის ორგანიზაციიდან.

ო. გ—ი.

აპარის სკოლების შესახებ

ახლო წარსულში საქართველოს გან-
თავისუფლებისათვის დადგენილებით,
დასავლეთ საქართველოში რევოლუ-
ციური კომისიის სწავლა-განათ-
ლების საქმის აღდგომაზე გასაქმობათ
და იმ საქმე-ბითურთ საქმიანობის გა-
მოსარგებლად, რომლებიც პარტიული
სკოლების ცხოვრების თანხლები, და
რომელთა მოვლა-რეგულირებაც ძალ-
ადგინებენ განათლების საქმის განვითა-
რებას.

ეს კომისია რამდენიმე დღეა რაც
დამუშავებს ტფლისში. აღმათ თავისი
მოქმედების ანგარიშებს წარუდგენს
სათანადო ორგანოს, და აგრეთვე
კომისიის მოგზაურობის ანგარიშები
დაიბეჭდა ჩვენი გაზეთის („ტრიაუნ-
“) ორ ნომერში, რითაც შეიძლება საზო-
გადოების მიერ საშუალებების გაყვანა
დასავლეთ საქართველოს სწავლა-განათ-
ლების საქმის მდგომარეობა.

ჩვენი კარგი ხანია ვიცოდით, რომ
პროვინციაში სასკოლო ცხოვრება და
საერთოდ კულტურულ ცივილიზაციის
საქმე საშინელი კატასტროფის წინ
დგას და რა ეროვნულ მოვითხოვით მთავ-
რობის ყურადღებას ამ გარემოებისკენ.
აღნიშნული კომისიის მოგზაურობის
ანგარიშების გაცნობამ, ჩვენს სამუშ-
აოვად, უფრო სასოწარკვეთელ სურა-
თი გადასალა ჩვენ თავდაწინ და ურ-
ბრად დამოუკიდებელი მოვლენის ყველა
სხარენა გვაგონობდა. ასეთსავე შთა-
ბეჭდილებას მიიღებს ყველა დინამიკურ-
სეფული პირი საქართველოში კომისიის
წევრთა პარტიის საუბრებიდან, რომელ-
საც ყოველდღიურ წევრი გულახდილად აღა-
გრებს აღნიშნულის მოვლენის დამუშავ-
ული შედეგების შესახებ.

ამ სტრუქტურის ავტორს შემახვევ
ქნდა მოეხმინა ტფლისის შრომის
სკოლების გამგეთა კრებაზე დასავლეთ
საქართველოდან დაბრუნებული სპეცია-
ლური კომისიის წევრის ამხ. ლ. რაზ-
მის მოკლე მოხსენება პროვინციის სკო-
ლების და განათლების საქმის მდგომარე-
ობის შესახებ, საიდანაც ისეთივე
ანალიტიკური შთაბეჭდილების გამოცხად-
დასავლეთი, როგორიც დავიწყებულია იმ
წერილებში, რომელიც იმავე კომისიის
მოგზაურობის შედეგებს აკრებდნენ.

ამ წერილის მიზანი არ არის კვლავ
განმეორება იმისა, რაც ჩვენ უკვე ვი-
ცით დასავლეთ საქართველოს სკოლე-
ბის შესახებ და რასაც ესოდენ სამწუხ-
რო ცნობად თვით კომისიის გულხედი-
ლად აწვდის ქართველ საზოგადოებას.
ჩვენ გვსურს აღვნიშნოთ იმ ძირითადი
ისტორიული უწყვეტობის და საზინ-
დი ეროვნული დანაშაულის შესახებ,
რომელსაც ადგილი ჰქონია საქართველოს
განუგებლად ლაშქრობის კუთხის, ე. წ. „ქა-
რების“ ავტონომიური რესპუბლიკის
სწავლა-აღზრდის საქმეში.

კომისიის ცნობით, მთი დაუთვალე-
რებიათ ბათომი და ბათუმის ოლქი
რომელიც „ქარისტანის რესპუბლიკის“
სამხედროელის შეადგენს ტერიტორია-
ლურად და რაც აუცილებლად, ყოველ
მხრივ უნდა იყოს დაკავშირებული დი-
და საქართველოსთან. იმ აუარებელი
დეფექტების გარდა, რომელიც სასიკე-
დილოდ დღისა აქარის სკოლების ორ-
განიზაციის, ისეთ მითითებულ ზორო-
ცხებასც ჰქონია ადგილი, რომ საქართ-
ველოს მრავალხანი ისტორიული კუთ-
ხის, აქარის სკოლებში დღეს გაბატო-
ნებული ყოფილა სრულიად უცხო, თურ-
ქული ენა.

მოუხმინოთ თვით კომისიის: „ქარის-
ტანის განათლების კომისიის“ ცნო-
ბით, ოლქში არც ერთი ქართული ენის
მასწავლებელი არ მოიპოვება. სწავლას
თურქულ ენაზე აწარმოებენ თურქი მ-

სწავლებლები, რომლებიც ძლიერ სუს-
ტად არიან მომზადებული და აგრეთვე
ბოჯები, რომლებიც ხელმძღვანელობენ
სწავლა-განათლების საქმეს.

ჩვენი ვფიქრობთ, ეს ცუდაა და რა-
ვითარ კომენტარისა არ მოითხოვს,
რადგან იმდენად ცუდა და აშკარაა,
რომ ყოველ ქუშირზე ქართველს მძიმედ
დააღონებს და სამართლიანად აღელ-
ვებს მის გრძელს და სულს.

„ქარისტანი“ განათლების კომისი-
ა რატომ უწყობდებოდა დაუთვალე-
რებელ ქუშირებზე მომზადებულ ბოჯებს
მის ხელმძღვანელ პირსა იმ მხრივ, რომ
მთელ ოლქში არამც თუ არ არის ქარ-
თული სკოლა (ქართული ენით), არამედ
არ არის არც ერთი მასწავლებელი,
რომელსაც ქართული ლაშქარი იცო-
დეს.

რით უნდა აიხსნას ეს ფაქტი? თუ
ორი წლის წინათ შესაძლებელი იყო
აქარაში გვეყოლოდა მომზადებულ ქარ-
თულ მასწავლებელთა კადრი და გვექო-
ნოდა მრავალი ქართული სკოლა, რა-
ცაა ვერ მოახერხა. „ქარისტანის“
განათლების კომისიისათვის, დღესაც
შეეძა რამდენიმე ასეთი სკოლა და
იყვენა რამდენიმე ქართველი მასწავ-
ლებელი?

ნუ თუ შევკობის შედეგად ის ფაქტი,
რომ მთელს ოლქში მასწავლებლები
ხელში ჩაუკლავთ სასულიერო პირებს,
ხოჯებს, რომლებიც თავისი შეგუდულ-
ბის მიხედვით წერაწიან მოხად ახალ
თაბებს და უნდა გვგონდეს მათსავე
ცრუ მოწმედობას.

ეს ციტირება იმეგვ განსაკუთრებულ
კომისიის წერილობითი ანგარიშებიდან
ნაა მომღებელი და სრულს სიმართ-
ლად აღვსავს პერიოდულად ხდება
მასწავლებელთა ფილტრაცია და
სურთ უფრო მომზადებულ მას-
წავლებელთა კადრის ხელში იყოს აღ-
ზრდის საქმე; იმ დროს, როდესაც
ძლიერი სურვილი გვაქვს ექსპერიმენ-
ტალური პედაგოგიკის ძირითად მცე-
ბათა მასწავლებელთა გამოყენებისა და
გვინდა მრავალი ახალი რეფორმა შევი-
ტანოთ სასკოლო ცხოვრებაში, მისი გა-
ნაზღების და გაუანსებლობისთვის,
ყოველგვარ ამ დროს საქართველოსევე
მშვენიერ ბუნებრივ კუთხეში, აქარაში
თურქი ბოჯების და მოვლების ხელში
არის სწავლა-აღზრდის საქმე და სასტი-
კად ითვლებოდა პარტიკოში თავსუფა-
ლი აღზრდა თეორიისა, იდენტური იდეა
სკოლის სკოლასტიკიდან დაშორებისა.

განსაკუთრებული კომისიის აღნიშნავს
და ჩვენც გვინდა დავამტკიცოთ, რომ „ქა-
რის რესპუბლიკის“ განათლების კომი-
სიისათვის თვის პირად შემადგენლობის
მიხედვით, სპეციალური მომზადების
მხრივ ვერ სდგას თავისი დანიშნულების
სიმძლავრე, არც ბუნებრივ სკოლების არც
პრინციპიალური, არც პრაქტიკული ორ-
განიზაციის მოწყობის შეძლებლობა.

აქარაში ქართველ პედაგოგთა ნაკლ-
ულობა იყო ყოველთვის, მაგრამ უფრო
ამ ნაკლს აყვებდნენ იმით, რომ აქარაში
წამსვლელ მასწავლებელთათვის მთავრო-
ბა განსაკუთრებულ ჯილდოს ნიშნავდა.

*) იხ. „ტრიაუნა“ 317.

ლეს შეგუდებოდა იგი მით უმეტეს, რომ
ამ კომისიაში კომ. პარტიის პაუზის
მგებელი პირები იყვნენ.

ის ცხარეები დახვდნენ, რომელიც
განსაკუთრებული აქვს განსაკუთრებულ
კომისიას და რომელიც უნდა იყოს
განსაკუთრებული აქარის რესპუბლიკის
ოლქის განათლების კომისიისათვის.
გლავრები ხელისუფლების წარმომადგე-
ნლებთან წითელხეობით, ჩვენთვის სრუ-
ლად დამატებულია და მიზან-
შეწონილად მიგვაჩნია, ჩვენ დარწმუნე-
ბული ვართ, რომ ამ დღეულობითა რეალ-
ურად დგება ნაწილობრივ განკურნავს
აქარის სკოლებს და პაუზის თაბებს
ვისინათ იმ მდგომარეობისა-
გან, რომელსაც ის უფრო მწვედელ გა-
ნიცდის, მოზრდილ ასაკში შევლის
დროს.

ხოჯა მოვლების სკოლასტიკური და რე-
ლიგიური დამატების დატოვება სკო-
ლებში სოციალისტურ საბჭოთა სისტე-
მის სახელმწიფოში ჩვენ ვერ წარმა-
ტებულად გავაგრძელებთ.

აღნიშნულ გარემოებას ეხლავე უნდა
გვექმნას ანგარიში და სანამ გვიან არაა,
ძირ. ფესვიდან უნდა დამოიფხვრას აქა-
რის სკოლებიდან ქართველ მოწვევითა
განათლებლები პოლიტიკა იმეგვ, რო-
გორც არ შეიძლება, ანტიპროლეტარ-
ული თურქი მოწვევების გაქართულების
პოლიტიკა.

აქარის სკოლებს დღევანდელი მდგო-
მარეობაში დატოვება, ეს არის სწავლური
დამანაშებელი ქართველი—ქართული მო-
წვევებისა, რაც უდიდესი ისტორიულ-
დამანაშელი იქნებოდა.

გ. თავზარაშვილი.

სახალხო კომისარია საბ-
ჭოში

სტატისტიკური ურთიობა. ცენ-
ტრალურ სტატისტიკური სამმართვე-
ლოს შუამდგომლობის გამო, მის
განკარგულებაში რესპუბლიკის სტა-
ტისტიკოსთა ყრილობისათვის საჭი-
რო თანხის გადადების შესახებ, სა-
ხალხო კომისარია საბჭომ დაადგი-
ნა: მოწვეულ იქნეს სტატისტიკოს-
თა ყრილობა, რისთვისაც წინადა-
დება მიეცეს ცენტრალურ სტატის-
ტიკურ სამმართველოს წარმომადგი-
ნოს ხარჯთაღრიცხვა მისთვის სა-
ჭირო თანხის მისცემა.

დამზღვევი საბჭო. დამტკიცებუ-
ლია პროექტი დადგენილებისა სა-
ქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბ-
ლიკის შრომის სახალხო კომისარია-
თთან დამზღვევი საბჭოს დაარსე-
ბის შესახებ.

პროექტი დადგენილებისა. სა-
ხალხო კომისარია საბჭომ მოიწონა
შინაგან საქმეთა სახალხო კომისა-
რიის მიერ წარმოდგენილი პრო-
ექტი—დადგენილებისა ხანძარის სა-
წინააღმდეგო ღონისძიებათა შესა-
ხებ და წინადადება მიეცა მას გა-
მოაკვეყნოს იგი თავისი სამმართვე-
ლოს მეშვეობით.

სკოლების რემონტი. სახალხო
კომისარია საბჭოს დადგენილებით,
განათლების სახალხო კომისარიატს
მიეცა 150 მილიონი მან. ახალციხ-
ის მაზრაში სკოლების შენობათა
რემონტისათვის.

საინვალიდო სახლების დგობა.
ჯანმრთელობის სახალხო კომისა-
რიის შუამდგომლობის გამო, საი-
ნვალიდო სახლების დგობისათვის
დასაფარავად 52,258,000 მან. გა-
ცემის შესახებ, სახალხო კომისარია
საბჭომ წინადადება მისცა ჯანმრთე-
ლობისა და შრომის სახალხო კო-
მისარიატებს დაფარონ აღნიშნული
ვალდ თანხის სახრიდან.

ხარჯთაღრიცხვათა დამტკიცება.
სახალხო კომისარია საბჭოს მიერ
დამტკიცებულია ხარჯთაღრიცხვები:
რადიო სადგურის 1922 წელ. შე-
სანაბად 11,351,140,000 მან. და
ბავშვთა სახლის მოსაწყობათ; უკა-
ნასკენლის ანგარიში ჯანმრთელობის
სახალხო კომისარიატს მიეცემა 100
მილიონი მანეთი.

საურავის მოხსნა. ახალციხის
მაზრის ალმასკომის შუამდგომლო-
ბის გამო, სახალხო კომისარია საბ-
ჭომ დაადგინა განთავისუფლებულ
იქნეს ახალციხის მაზრის მოსახლე-
ობა იმ საურავისაგან, რომელიც
მათზე ჩაირიცხება ა/წ ნოემბრის
1-დგ.

ახალი ამბები

— დაკარგულია ინვალიდების
კავშირისაგან მოცემული მოწმობა
№ 160, გარეგინ ტერ-არუთინიან-
ცის სახელზე, ჩაითვალოს გაუქმე-
ბული.

— ნავთულის მცხოვრებმა ილიკო
გველიშვილმა კომისარიატის განცხა-
და, რომ 8 ოქტომბერს დღის 12 სა-
ათზე, მის ბინაზე მისულ ვინაც უცნო-
ბი თათარი და უთქვამს მისი მისი ნიკოსთ-
ნის—ფული წამოიღო და ცხვრები ვიყ-
ლოთი. ნიკ. გველიშვილს წაუღია 38
მლ., წაუღია უცნობი თათარი და მის
შემდეგ და დაბრუნებული.

— ექსპედიცია მაღარის ხაზინად-
მდგომად. სახალხო ჯანმრთელობის კო-
მისარიატის მიერ იგზავნება მაღარის
ორი საწინააღმდეგო ექსპედიცია—ერთ-
თა ლეგონების რაიონში და მეორე მო-
ჩრდილო მაზრაში.

— სასწრაფო სამედიცინო დახმარე-
ბა. გასულ სექტემბრის თვის განმავლო-
ბაში ტფლისის სწრაფ-დახმარე სა-
მედიცინო სადგურის მიერ აღმოჩენილი
46 შემთხვევაში სასწრაფო დახმარება
და გადაყვანა ბინებიდან საავადმყო-
ვოებში 63 ავადმყოფი, — აქედან 25 ცი-
ვი-ცხელებიანი, 7 ტრავმა ავადმყოფი
და 31 გადაზღვრული სენიანი. ყველაზე მე-
ტი ავადმყოფი რიცხვი ხდება მესამე
რამოს.

— ოქტომბრის რევოლუციის ქუჩა.
ოქტომბრის რევოლუციის ხუთი წლის
აღსანიშნავად დიმიტრიის პრეზიდენტმა
დაადგინა, ჩერეზიშვილის ქუჩის რაიონ-
ში არსებული გვიდენოვის ქუჩის სახე-
ლწოდება შესცვალოს ოქტომბრის რე-
ვოლუციის ქუჩათ.

— ვირთხის სატყარი რაზმი ბათ.ში.
ბათ.ში შესდგა ვირთხის სატყარი რაზ-
მი, რომელიც მიზნია ვირთხების განდ-
გურება. მცხოვრებთა გლეხთა საუკეთესო
სა მგლეხთი ვირთხების მოსაძიებად.
რომელნიც გადაიღებ ავადმყოფობას აფ-
რკელებენ.

— განათლების მუშაობა სახლი. 1
ქალთა გიმნაზიის შენობაში, რომელიც
კოლუბანის ქუჩაზე გამოქვს, განათლე-
ბის მუშაობა პარტიკომის მიერ სახ-
ლხო განათლების კომისარიატის დახმარე-
ბით, რომელსაც ასე მიღ. მან. გარდო,
გახსნილია განათლების მუშაობა სახლი
არსებობს საინფორმაციო-კონსულტაცი-
ონური განყოფილება და პედაგოგიური
სექცია, რომელიც არჩევს სხვა და სხვა
საინფორმაციო სექციები, სექცია დაყო-
ფილია ათ ქვესექციად: 1) პედაგოგიურ-
პედაგოგიკური (საქმიან ბავშვთა ფი-
ქოლოგიები და სკოლათა ორგანიზაცი-
ის ცხოვრება); 2) ბავშვთა ფიქოლოგი-
ები და მოწვევითა თვითმართვითელო-
ბა; 3) საბავშვო ბაღი და პარტიკული
ჯგუფი შრომის სკოლისა; 4) ბუნ-
მსწავლეობა, გეოგრაფია და ფიზიკა; 5)
მთაბეჭედი; 6) ისტორია; 7) ხელოვნე-
ბა; 8) ქართული ენა; 9) რუსული ენა
და 10) სამართალი ენა. გან. მუშ. სახლ-
თან მოწყობილია ბიბლიოთეკა-სამკითხ-
ველო.

— კლუბი ტრამვაზე. 150 ქალთა-
გან. რამდენიც მასკატო მავიერ დე-
ოდენ მუშაობს მსოფლიო ომის დაწყე-
ბისა, დარჩა დღეს დღობით მხოლოდ
სამი—ტრამვაის ვაგონებზე მომწვევი
კლუბტარო ქალი.

სახალხო კომისარია

დღიან შენგელაას სადამო. პარას-
ქმის, ოქტომბრის ოცს, სახელმწიფო 1

მოქალაქე აზრები

მალარია კახეთში.

კახეთი უნდა ითქვას საერთოდ ციებ-ცხელებიან ადგილია; განსაკუთრებით ალაზნის ველის ზოგიერთი ქობიანი ადგილები. მთიან ადგილებში გაშენებულ სოფლებში ციებ-ცხელება არ იცის, მაგრამ წელს კახეთში არ გამოჩენილა ერთი პატარა კუთხეც, რომ ციებ-ცხელება არ ყოფილიყოს მოდებულად. წარსულ წაფულს ციებ-ცხელებამ ეპიდემიური ხასიათი მიიღო და ვერ ნახავდით სოფელს, ოჯახს, რომ ერთბაშად არ ყოფილიყოს და ავადმყოფებული მალარიის შიმში ფარებით. ზოგ ოჯახში ოთხი-ხუთი ავადმყოფი იწვა და მომკვლელ-პატრონები მოვლას ვერ ასდიდებდნენ. გვიმების სიტყვით, წლებადელი მალარია ადგილობრივი ხასიათისა არ ყოფილა. ეს მალარია არის შემოტანილი და ემანდან ტროპიკულ ციებ-ცხელებას.

ეს უმკველია ასეა, რადგან კახეთს ჯერ არ ახსოვს ციებ-ცხელება ასეთი მძვინვარე სახისა. წლებადელმა ციებ-ცხელებამ აუარებელი ხალხი იმსხვერპლა. უფრო იზოცებოდნენ ბავშვები. ოც წლის ზევით სიკვდილით შემთხვევები ძალიან მცირე იყო.

კახეთი მოუფლელი ქვეყანაა აქაური ხალხი სრულიად არ ზრუნავს თავისთვის მოვლა პატრონობაზე. ზოგიერთს არა გაეგებათ რა ცხოვრობენ ქუქუიანთ. ხშირად ეზოში-ვე იციან წყლის დაღება, იქვე გზების წინ ჩნდება გუბები, ამ გუბების ამოშრობა არ იციან. ეხვევა ზღუი, ჩნდება კოლო, პაერი ივსება ზეცილებით და ამ რიგად მალარია ფეხს მაგრად იკიდებს აქ და ანადგურებს ხალხს, ჯანმრთელობას უკარგავს და ყოველივე ხალხს იცხობა მუშაობისთვის. კახელები ამბობდნენ ციებ-ცხელებას—ხილს. მართალია კახეთში ყოველ წელს ხილი ბევრია, მაგრამ ხილს იმდენი ზარალი არ მოაქვს, როგორც მათ უსუფთაობას, საიდანაც ათასი კოლო და ბუზი ჩნდება და მალარია კი სწორედ აქედან ჩნდება. საჭიროა ხალხში გათვითცნობიერების შეტანა, რომ მალარია საიდან წარმოსდგება. ზოგიერთებ სოფლებში ქინა ან სრულიად არ იზოვება, ან იზოვება ვაჟარ ხალხთან, რომელნიც ტყავს ამბობენ გაჭირვებულ ხალხს და თითო დასალევს ქინაში ართმევდნ თითო ლიტრა ლობიოს, ხახვს, კართოფილს და ამ რიგად ეს ჩარჩსპეკულიან ტები წურბელასავით სწოვენ გლეხაკის სისხლსა და ხორცს. ზოგიერთი სოფლები სრულიად მოკლებულნი არიან მფთიანებს, ქინენებს და ეს უფრო ართულებს ხალხის მდგომარეობას, ამჟამად შემცირდა მალარია, მაგრამ ჯერ კიდევ ბევრგან აქვს ადგილი და იგი მანამ დის არ მოიპოვება, სანამ ჯეროვანი ყურადღებას არ მიაქცევს ჯანმრთელობის კომისარიატი.

იკაური.

მთავრობის მოქმედება და განაგრძელება

ზინაგან საქმეთა სახალხო კომისარია №228.

ციცხლის წინააღმდეგ მოქმედების მიზნით, ქ. ტფილისში თეატრებისა და კინემატოგრაფების დათვალიერებისათვის და მათში არსებულ ციცხლის წინააღმდეგ მომქმედი მოწყობილობათა გამოცდისათვის ინიწნება ციცხლისაგან დაცვის ინსპექტორის მოადგილე აშ. მასის. თავმჯდომარეობით კომისია, რომელშიაც შედიან წარმომადგენლები: განათლების სახ-

ლხო კომისარიატიდან აშ. ივანი-ცკი, ქ. ტფილისის აღმასკომიდან—ინჟინერი ავსალომოვი და ქალაქის ციცხლმქრობი რაზმისაგან პირველი განყოფილების ბრანდმეისტერი აშ. კამარნიცკი.

შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატიდან გ. გეგეჭკორი.

საქმეთა მმართველი

დ. ჩიქოვანი.

კომუნ. გან. გამგე ნანეიშვილი.

11 ოქტომბერი 1923 წ.

სახალხო მოღვაწეთათვის პენსიის დაწესება.

სახალხო განათლების კომისარიატის შუამდგომლობის თანახმად სახალხო კომისარიატის საბჭომ ამა წლის 29 სექტემბრის თარიღით პირველ ოქტომბრიდან დაამტკიცა მუდმივი პენსია მეცნიერების, ხელოვნების, ლიტერატურის და საზოგადოებრივი ასპარეზზე მოღვაწეთათვის, რომელნიც სამ კატეგორიად არიან დაყოფილნი.

პირველი კატეგორიის მოღვაწეებთ დაენიშნათ 3 მილ. მან. მეორისას—2-ნახ. მილ. მ. ხოლო მესამე კატეგორიის მოღვაწეებს 2 მილ. მანეთი თვითურად. ამ აქვე მოგვყავს დამტკიცებულ მოღვაწეთა სია:

1-ლი კატეგორია მეცნიერები: მიქელიშვილი პეტრე, ჯავახიშვილი ივანე, ჯანაშვილი მოსე, ცაგარელი ალექსი, კეკელიძე კორნელი, წერეთელი გრიგოლ, კეტხანი გიორგი, ლამბაროვი იურა.

2-ე მწერლები: კლდიაშვილი დავით, მაყაშვილი კონსტ. ბარნავე ვასილ, არაგვისპირელი შიო, განდგომილი დომინკა, მღვიმელი შიო, დუბუშვილი, ჭიჭინაძე ზაქარია, გაბაშვილი ეკატერინე, ხოშტარია-ერისთავისა ანასტასია, თუმანიანი აპოლონ, ლეისტი არტურ, რობაქიძე გრიგოლ, ილია ქავკავაძის ქვრ. ვაფაშვილი ქვრ.

3-ე მსახიობები, ბაშიძე ვასილი, გუნია ვალერიანა, ტერ-დავითიანი, საფაროვისა-ბაშიძე, მესხი ეფემია, ჩერკეზიშვილი ელის. ჩხიეძე ნინო.

კომპოზიტორი ბალანჩიშვილი მელ. არაყიშვილი დიმი. ფალიაშვილი ზაქ.

მოქანდაკე: ნიკოლაძე იაკობი.

მხატვარი: გაბაშვილი გიგო, თაიძე მოსე.

2-ე კატეგორია: მეცნიერები. კარიკაშვილი დავით, აბულაძე იუსტინე, გორგაძე სერგო, სახაროვი ნიკოლოზ, ასაფრეი ს. ვილბაუ კ. მუსიკოსი (პროფ.) პედაგოგები, გომელაური ივანე, გრიგოშვილი სიმონი, ზედგინიძე იაკობი, თაქთაქიშვილი მიხ. პან-კარლოსი, მდივანი ალექსანდრე, მირიანაშვილი ალექ. მიქაბერიძე ალექს. ლუარსაბ ბოცვაძეს ქვრ. რატისვილი ივანე, სუნდუკიანი ივანე, ყაუხჩიშვილი მარიამი, გაბაშვილი მარიამი.

მწერლები. მაგლობლიშვილი სიმონ, მირიანაშვილი პეტრე, ფანცხვა იაკობი, სახოკია თევდორე, ეკალაძე ია, წერეთელი ანასტ. მკვათარიანი ივანე, ლორთქიფანიძე ნიკოლოზ, ხუნდაძე სილოვანი, შიუკაშვილი ნიკოლოზი, ნაკაშიძე ნინო, რუხაძე ვარლამი, ბაჩანა, აკოფიანი აკოფი, დიდიანი შალვა, რამიშვილი ტრიფონი, ფანცხვა (ხომლედი) რომ. ნ. ლომბურის ქვრივი, ნოე ჩიჭვაძეს ქვრივი, ცახელი ქვრივი, ევლოშვილის ქვრივი, ალექს. სარაჯიშვილის ქვრ. სერგო მესხის ქვრივი, ლალიანის ქვრივი, ანტონ ფურაშელაძის ქვრ. პროფ. ყიფშიძის ქვრივი.

მსახიობები: აბაშიძე ტასო, გამყრელიძე ბიქტორი, ჯავახიშვილი ნინო, იმედაშვილი ალექს. კარგარეთელი-ქართველიშვილისა, გიკორიძე ნიკოლოზი, დავითაშვილი ნინო, მისურჩიანი, კოტე მესხის ქვრ. ვლადიმერ მესხიშვილის ვაჟს.

კომპოზიტორები. ყარაშვილი მხრით მეორე კლასისთვის ეს საგანი ანდრია, კარგარეთელი ია, ფოცხვე-რაშვილი ია, ფოცხვერაშვილი კონ. რაგან შარშან გაუფლელი დარჩა იგი, ამიტომ წელს შეიძლება განმეორებით განვილი იქმნას და შეძლებისა დაგვარად გადრავებული ეს საგანი; იგი სამერმისოდაც დარჩება იმავე მესამე კლასში.

პროფ. განათ. მთავარმმართვე-ლობის გამგე—ნ. მგელაძე. მდივანი—ალ. მიქელაძე.

მწერლები. ავალიშვილი ნიკოლოზი, ყიფსანი ვასილი, ზომლეთელი, აზიანი, ირეთელი კოლ. მესხი დავითი, ელეთეთურიძე ილია, ბაბილიანი, ვართაგაძე იაკოლ. ანანაშროვი არტემი, ნიკოლაიშვილი იასონი. მსახიობები. ახოსარგლის ქვრ. შალიკაშვილის ქვრ. ახალშენიშვილის ქვრ.

მწერლები: კერესელიძის ქვრ. გრიგოლ ყიფშიძის ქვრ.

მსახიობები: ბალანჩიშვილი ვასილი, აწურელი დავითი, ჩარკვანი დავითი, ზაბული, ვარდუი, სვიმონიძის ქვრივს, გედეონ მირალიანის ქვრ. პედაგოგები: იაშვილი ს. ნაცვლიშვილი ვლ.

მსახიობები: მდივანი მარო, ანდრონიკაშვილი ქეთევ. ხმალაძე ლაზარი პედაგოგი, ფრანკულიანი სიმონი სახ. მოლ.

პედაგოგები: ხოლბელაძე ალ. კონიაშვილი მიხეილ, გოგოლაშვილი ივლიანე, ჯაფარიძე ტრიფონი, კოლოშვილი ევგ. კანდელაკი ბიქტორი, გამყრელიძე ივანე, ჯორჯიკია სპირ. ოცხელი სიმონი, ნაკაშიძე ილია მწერალი.

პედაგოგები: კონიაშვილი გიორ. ტიმჩენკო-რუბანი, ქაიდელაკი ნეონილა, სიმონ ავალიანის ქვრივ. პროფესორი.

ცირკულიარი ტფილისის ყველა ტენიკუმის გამგეს და პრავინცი-ში.

ტენიკუმის დებულების მე 23 მუხლის ძალით შეიძლება ტენიკუმთან განმანათლებელ მიზნით ლიტერატურულ ან მეცნიერულ წრეების დაარსება.

მოწაფეთა შორის ამისთანა წრეები კომისარიატს სასურველად მიაჩნია, მხოლოდ იმ პირობით კი, რომ ყოველ ამ გვარ წრეს ჰქავდეს პედაგოგიურ საბჭოს ან გამგის მიერ მიწერილი ხელმძღვანელი მასწავლებელი; რომლის თანდასწრებით და პასუხისმგებლობითაც უნდა ხდებოდეს სხდომები, სწარმოებდეს თათბირი, იმართებოდეს ლიტერატურული დილა და სხვა. გაუწყებთ რა ამას, გახსოვთ აუცილებლად იხელმძღვანელოთ ამ ცირკულიარით სათანადო შემთხვევებში.

პროფ. განათ. მთავარ მმართვე-ლობის გამგე—ნ. მგელაძე. მდივანი—ალ. მიქელაძე.

ცირკულიარი ტფილ. ყველა ტენიკუმის გამგეს და პრავინცი-ში.

1922/23 საშოწავლო წლისათვის დაგზავნილ კვირულ გაკვეთილების ცხრილში ნაჩვენებ საგნების და გაკვეთილების შესახებ კომისარიატში შემოდის სხვა და სხვა შეკითხვები. ამის გამო კომისარიატი განმარტავს რომ: 1) ტრიგონომეტრიის გაკვეთილები მოკცებულია მეოთხე კლასში განგებ იმ მოსაზრებით, რომ ტენიკუმის უმეტეს ნაწილში შარშან მეექვსე კლასში არ დაუმთავრებიათ გეომეტრია და ეს საგანი დროებით გაგრძელებულია მესამე (ყოფილ 7-ე) კლასში. 2) ფსიქოლოგია ნაჩვენებია მესამე კლასში და არა მეორეში როგორც გაკვეთილების მუდმივ ცხრილში არის ნაგზარადევი) ის პუბლიკა ტენიკ. პროგრამა ესეც იმიტომ. რომ, როგორც პრაქტიკამ გვაჩვენა, ერთის

ლი საშოწავლო წელს, სხვა და მიზეზებისა და პირობებისა გამო, მოკლებულია თითქმის ხუთ თვემდე. ყოველკვირულად მოკლებულია ზედ მეტად უნდა ჩაითვალოს, მით უმეტეს, რომ შედგათიანი დღეები ჩვეულებრივად ეს-ლანდელ პირობებში უბრალო უქ-მი დღედ იქცევა, იდეურად კი ზე შედგათიან დღეებს სუო სხვა მი-ზანი და დანიშნულებანი აქვთ.

ამიტომ კომისარიატი გაუწყებთ, რომ შემოადინებული დებულების მე 17 მუხლი გაუქმებულია და ამისთანავე დასძენს, რომ ამა თუ იმ ტენიკუმის პედაგოგიურ საბჭოს, რასაკვირველია, შეუძლიან პოაწყოს დრო გამოგებით (მაგალ. თვე-ში ერთხელ) შედგათიანი დღე, ხოლო იმ აუცილებელ პირობით, რომ იგი იქმნეს გამოყენებული, როგორც მას შემგერის (ლიტერატ. დილა, ექსკურსიები და სხვ.) და არ გადაიქცეს უბრალო უქმი დღედ.

განათლების სახალხო კომისარის მოადგილე—მ. ორახელაშვილი. პროფ. განათ. მთავარმმართვე-ლობის გამგე—ნ. მგელაძე.

საქ სკოლა ისედაც დაგვიანებით იწყებს მუშაობას, როდესაც დღიური გაკვეთილების რიცხვი უმეტეს ნაწილად, მეტადრე ზამთრის დღეებში, არ აღემატება სამს და მთე-

განუსაზღვრულ მწუხარებაში მყოფნი: მეუღლე ბარბარე (ფრო) იოსების ასული აბაშიძისა, მამა გიორგი (ბიჭია) ანტონის ძე აბაშიძე, ბიძა დეკანოზი ირაკლი აბაშიძე მეუღლით და შვილებით, და ელისაბედ გიორგის ასული და სიძე ვლადიმერ ასლანის ძე ჯაფარიძე შვილებით აუწყებენ ნათესავთა, მეგობართ და ნაცნობთ, რომ სოფ. ქალაში (საჩხერის რაიონი) უდროოდ გარდაიცვალა მათთვის ძვირფასი და დაუვიწყარი

მიხაილ (მიხაპო) გიორგის ძე აბაშიძე ცხედრის დაკრძალვა მოხდება ხუთშაბათს, ოქტომბრის 19-ს სოფ. ქალაში (საჩხერის რაიონის გზის სადგურიდან რვა ვერსის მანძილი).

2—1

ხუთშაბათს, 19 ოქტომბრს
დიღუბაში იკოლოდროვია
გამომართება
დ მ ღ ი
(CHAYKA)
დასაწყისი ნაშუადღევს 1 საათზე
ტოტალიტორ-ბუფეტი. ტელეფ. № 1—21

გ ა ნ ც ხ ა დ ე გ ა
ქალაქის აღმასკომის სახტატისტიკო
საინფორმაციო განყოფილება
ამით აცხადებს საყოველთაოდ, რომ ორშაბათს, ამ მიმდინარე ოქტომბრის 16-ში დაიწყება გამოკვლევა ყველა ქ. ტფილისში არსებულ დაწესებულებებისა. ამისათვის განყოფილება სთხოვს ყველა განყოფილებათ, რათა აღმოუჩინონ მას ყოველგვარი კანონიერი დახმარება შემოადინებული გამოკვლევის შესასრულებლად.
შენიშვნა: გამოკვლევა იქნება შესრულებული აგენტების საშუალებით, რომელთაც ექნებათ მიცემული სათანადო მანდატები.
დედანს ხელს აწერს აღმასკომის თავმჯდომარე: ლ. ჯუშაძე.
სახტატისტიკო საინფორმაციო განყოფილების გამგის მოადგილე: ჯანდიერი.
2176—3—2
მდივანი: ბახილია.

აღმასკომის წყალ-სადენის
განყოფილება ასხადებს, რომ უველა წყალსადენის
აგონანსები. რომელსაც აქვთ გააჟანგილი
წყალსადენის უბოიზი
მეზობელ სახლებში ვალდებულნი არიან ოფიციალურად აცნობონ წყალსადენის განყოფილებას ათი დღის განმავლობაში შემდგომ ცნობები:
1) გვარი და მისამართი თვით აბონენტისა
2) იმ მეზობელ სახლისა, სადაც გაყვანილია წყალსადენის შტო
3) როდის გაიყვანეს ეს შტო (წელიწადი)
4) ვისი ნებართვით გაყვანილია ეს შტო.
5) რაზე იხარჯებოდა წყალი (წარმოებისათვის თუ საცხოვრებლად) ვინც დროზე არ შემოიტანს ცნობებს იქნება პასუხისმგებელი მიცემული.
აღმასკომის პრეზიდიუმის წევრი დ. ბაძრაძე.
საქმის მწარმოებელი ნ. გვირიშვიანი.